

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना परदेशात उच्च शिक्षणासाठी देण्यात येणा-या शिष्यवृत्तीसाठी विद्यार्थी संख्येत वाढ करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक इबीसी-२०१६/प्र.क्र.४२६ /शिक्षण-१

मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२

दिनांक:- २९ सप्टेंबर, २०१६

- वाचा:-**
१. शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२००३/प्र.क्र.११५ /मावक-२, दि.११.६.२००३
  २. शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२००४/प्र.क्र.१०२ /मावक-२, दि.५.८.२००४
  ३. शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२००६/प्र.क्र.३२९/मावक-२, दि.१७.६.२००६
  ४. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१० /प्र.क्र.१९४/मावक-२, दि.१५.७.२०१०
  ५. शासन शुध्दीपत्रक सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१० /प्र.क्र.१९४/मावक-२, दि.१०.८.२०१०
  ६. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१३ /प्र.क्र.११ /शिक्षण-१, दि.१०.१.२०१३
  ७. शासन निर्णय सामाजिक न्याय, व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१३ /प्र.क्र.१४१ /शिक्षण-१, दि.८.८.२०१३
  ८. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१३ /प्र.क्र.१४१ / शिक्षण-१, दि.२८.११.२०१३
  ९. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१४ /प्र.क्र.८२ / शिक्षण-१, दि.१२.९.२०१४
  १०. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१५ /प्र.क्र.६९ / शिक्षण-१, दि.१६.६.२०१५
  ११. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१५ /प्र.क्र.९१/ शिक्षण-१, दि.२६.४.२०१६
  १२. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१६ /प्र.क्र.२८२/ शिक्षण-१, दि.८.७.२०१६

प्रस्तावना:-

अनुसूचित जातीच्या मुला-मुलींना परदेशात शिक्षणात संधी मिळावी व त्यांच्या गुणवत्तेला वाव मिळावा म्हणून विविध विषयांमध्ये परदेशातील नामांकित विद्यापीठांमध्ये प्रवेश मिळालेल्या अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना परदेश शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याची योजना शासन निर्णय क्रमांक इबीसी-२००३/प्र.क्र.११५ /मावक-२, दि.११.६.२००३ अन्वये लागू करण्यात आलेली आहे. त्यानुसार सन २००३-०४ या शैक्षणिक वर्षापासून १० विद्यार्थ्यांना परदेश

शिष्यवृत्ती मंजूर करण्यात आलेली आहे. शासन निर्णय क्रमांक इबीसी-२००४/प्र.क्र.१०२/मावक-२, दि.५.८.२००४ अन्वये या योजनेची सुधारित नियमावली तयार करण्यात आली तर शासन निर्णय क्रमांक इबीसी-२००६/प्र.क्र.३२९/मावक-२, दि.१७.६.२००६ अन्वये परदेश शिष्यवृत्तीची विद्यार्थी संख्या १० वरून २५ एवढी करण्यात आली आहे. २५ विद्यार्थी संख्या करतांना कला, विज्ञान व वाणिज्य मधील पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी जागा राखीव ठेवण्यात आलेल्या आहेत. दर्जेदार पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रम भारतातील नामांकित विद्यापीठ/ संस्थेमध्ये शिकविले जातात. शासन निर्णय क्रमांक इबीसी-२००९/प्र.क्र.१०३/मावक-२, दि.२२.१०.२०१० अन्वये सन २०१०-११ या वर्षापासून २५ विद्यार्थ्यांवरून ५० विद्यार्थी संख्या वाढ करण्यात आलेली आहे. सदर विद्यार्थींच्या दर्जेदार पदव्युत्तर पदवी व डॉक्टरेट अभ्यासक्रम विशेष प्राविण्य मिळविण्याच्या दृष्टीने पदव्युत्तर अभ्यासक्रमासाठी देण्यात येणा-या शिष्यवृत्तीमध्ये सुधारणा करून सुधारित नियमावली शासन निर्णय दि.१५.७.२०१० व शासन शुध्दीपत्रक दि.१०.८.२०१० अन्वये लागू करण्यात आलेली आहे सदर योजनेचा लाभ अधिकाधिक अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना दिल्यास त्यांना उच्च शिक्षण घेणे शक्य होणार आहे. यासाठी पदव्युत्तर अभ्यास क्रमासाठी तसेच संशोधनात्मक (पी.एच.डी.) अभ्यासक्रमासाठी परदेशात जाणा-या विद्यार्थ्यांच्या संख्येत वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.याबाबत दि. २७ सप्टेंबर २०१६ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळ बैठकीत परदेश शिष्यवृत्तीच्या विद्यार्थी संख्येत वाढ करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासन निर्णय:-

परदेशात शिक्षणासाठी शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत असलेल्या ५० विद्यार्थ्यांच्या संख्येमध्ये वाढ करून सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी ही संख्या ७५ एवढी करण्यास शासन मंजूरी देत आहे.

२. सदर शिष्यवृत्तीची शाखानिहाय विभागणी खालीलप्रमाणे राहिल:-

अ.क्र.	शाखा/अभ्यासक्रम	पदव्युत्तर पदवी	डॉक्टरेट (पीएचडी)
१	कला	-	१०
२	वाणिज्य	-	०५
३	विज्ञान	-	०८
४	व्यवस्थापन	१३	-
५	अभियांत्रिकी	२०	०६
६	वैद्यकीय	१३	-
	एकूण	४६	२९

उपरोक्त अभ्यासक्रमांतर्गत विद्यार्थी संख्येमध्ये आंतर परिवर्तनाने बदल करण्याचे अधिकार विभागास असतील.

३. सदर शिष्यवृत्ती मंजूर करतांना शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१०/प्र.क्र.१९४/मावक-२, दि.१५.७.२०१० व शासन शुध्दीपत्रक सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक इबीसी-२०१० /प्र.क्र.१९४/मावक-२, दि.१०.८.२०१० अन्वये व त्यानंतर वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आलेल्या नियमावलीनुसार कार्यवाही करावी.

४. अनुसूचित जाती प्रवर्गातील परदेशी शिष्यवृत्तीसाठी सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षासाठी विद्यार्थी संख्या ५० वरून ७५ करणे व चालू वर्षात ४९ विद्यार्थ्यांची निवड पुर्ण झालेली असल्याने जे अर्ज प्राप्त झाले आहेत, त्यामधून विद्यार्थ्यांची निवड करणे, त्या निवडीचे अधिकार या विभागास आहेत. तसेच निवड झालेल्या विद्यार्थ्यांचे अभ्यासक्रम पुर्ण करण्यासाठी व दर्जावाढीसाठी आवश्यक असलेले शिथिलीकरण करण्याचे अधिकार यापूर्वीची शैक्षणिक वर्षे व सन २०१६-१७ या शैक्षणिक वर्षापासून आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे यांना असतील.

५. याबाबत होणारा खर्च मागणी क्रमांक एन-३, २२२५- अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, २७७-शिक्षण पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना (विद्ययो) (०४) (२३) विदेशात विशेष अध्ययन करण्यासाठी अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना राजर्षि शाहू महाराज शिष्यवृत्ती, (२२२५ ३८३ २), ३४ शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतन या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

६. याबाबत आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

७ हे आदेश दि.२७.०९.२०१६ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळ बैठकीतील निर्णयानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०९२९१६०८०५४७२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दि.रा.डिंगळे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- २) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई.
- ३) मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई.
- ४) मा.मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा.राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०) सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ११) सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

- १२) आयुक्त, समाजकल्याण, आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १३) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई
- १४) संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई
- १५) संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई
- १६) महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
- १७) उप सचिव (शिक्षण-१)/ (विद्ययो) , सा.न्याय व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १८) अवर सचिव (शिक्षण-१), सा.न्याय व वि.स.विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) शिक्षण-१ (निवडनस्ती)